

טבת תשס"ח

מ. זילברמן

(כח.) **זהות האומות לאחר בבלול סנחריב.** בסוגיין הביאו מתני' ידים (פ"ד מ"ד), בו ביום בא יהודה גר עמוני לפנייהם בבית המדרש. א"ל מה אני לבא בקהל. א"ל ר"ג אסור אתה לבא בקהל. א"ל ר' יהושע מותר אתה לבא בקהל. א"ל ר"ג והלא כבר נאמר לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'. א"ל ר' יהושע וכי עמון ומואב במקומן הן יושבין והלא כבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל את כל האומות וכו' וכל דפריש מרובא פריש וכו'. והלכה כר' יהושע (רמב"ם פי"ב איסורי ביאה הכ"ה ושו"ע אה"ע סי' ד ס"י) דאין איסור קהל לגר הבא מארץ עמון או מואב בזה"ז.

אך לענין איסור מצרי ראשון ושני בזה"ז נחלקו הראשונים, וב' הדעות הובאו בשו"ע (שם). דעת הרמב"ם (שם) דדין מצרי ואדומי כדין עמוני ומואבי, דסנחריב בבלל כולם, "ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הם". ודעת הרא"ש (יבמות פ"ח סי' ד) וחכמי ספרד (יבמות עו:) דחזרו המצרים לארצם ויש לתושבי מצרים דין מצרי אף בזה"ז. [והביאו הראשונים תוספתות חלוקות בענין זה – עי' תוספתא ידים פ"ב ה"ח וקדושין פ"ה ה"ו].

ולענין איסור אדומי ראשון ושני, העלה היעב"ץ (שאלת יעב"ץ סי' מו, צוין בפ"ת סי' ד סק"ו) דאולי יש לחוש אף בזה"ז לתושבי רומי והארצות סביב לרומי הם אדומיים מקוריים. ולהלכה פסק שלא להשיא גר מרומי לישראלית אלא לגיורת.

(כח:) **דרשה קודם תפלת המוסף.** איתא בגמ' כח: רב אויא חלש ולא אתא לפרקא דרב יוסף וכו'. ופירש"י "שהיה ראש הישיבה בפומבדיתא והיה דורש בשבת קודם תפלת המוספין ולאחר הדרשה היו הולכים לבית הכנסת ומתפללים תפלת המוספין". ומשמע מדברי רש"י שנהגו לדרוש בשבת לאחר תפלת השחרית וקודם תפלת המוסף.

ובענין זה כתב הברכי יוסף (או"ח סי' רפד סט"ז) בשם הרי"ץ גיאת דאין ללמוד ולשנות בין תפלת שחרית לתפלת מוסף. והביא שבשו"ת הר' אברהם נ' טוואה בסוף ספר התשב"ץ סי' כג חשש לזה. והעיר בתשובה זו דאף דהרי"ץ גיאת לא נתן טעם לדבר, מסתבר דהטעם הוא או דחיישנין שמא ימשך אחר שמעתתיה ואתי לאימנועי מלהתפלל מוסף, או דיתאחר עד זמן המנחה ויכניס עצמו לספק איזו תפלה להתפלל קודם (תוס' כז. ד"ה הלכה ושו"ע סי' רפו סי"א). וכתב דמ"מ מותר לדרוש ברבים, דאין הרבים מניחין לרב להאריך כ"כ.

ובנוגע למנהג הרבה קהילות שהרב דורש בשבת אחרי ובנחה יאמר וקודם חצי קדיש, העיר הגרצ"ש שליט"א בספר נפש הרב (עמ' קטו) דזה רק א"ש אי החצי קדיש קודם מוסף משמש הקדמה למוסף ולא אי בא לסיים מה שאמרו לפניו. [וכתב עוד נ"מ בזה לענין חליצת תפילין בר"ח קודם מוסף אי ראוי לחלוץ התפילין

קודם החצי קדיש או לאחר חצי הקדיש. דעת המ"ב (סי' כה סקנ"ט) לחלצם אחר חצי קדיש, וכמנהג רוב ישראל, אך הביא שהא"ר פסק לחלצם קודם הקדיש כדי שלא להפסיק בין הקדיש ותפלת המוסף. [ובשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סי' קכו) כתב בסגנון שונה, דנחלקו המחצית השקל והפמ"ג (סי' רצב) אי שייך החצי קדיש דוקא לאשרי שלפניו או אי אפשר לומר חצי קדיש אף על לימוד תורה. והוסיף דאף לדעת המחצית השקל דהחצי קדיש קאי על אשרי, אין הדרשה חשיבא הפסק, דאין מצוות מבטלות זו את זו. ומ"מ כתב שלא נהגו לדרוש קודם מוסף כדברי הגמ' ברכת לא, דאין עומדין להתפלל אלא מתוך הלכה פסוקה, ואין דרשות בכלל הלכה פסוקה.

החבורה תתקיים אי"ה בליל יום שני אחרי תפילת מעריב

הנושא – TBA

עיקר תוס' פרק אין עומדין

לא. - אייתי, המקיז, רבנן, ומוצאו

לא: - הכל

לב: - גדולה, כל

לד. - אמר פסוקא, לא יענה, אמצעיות, אל ישאל, מלמדין

לד: - חציף, כסוי